

Sidst, men ikke mindst: Vi står med en historisk chance – for at bruge statsministerens ord, da han rundede det sociale topmøde i København af – nemlig at flytte midler fra militæret til en økonomisk, social og miljømæssig udvikling.

Det er vores håb med forespørgslen her i dag, at den vil hjælpe med til at nå disse mål om atomvåbenfrihed, om atomvåbenedrustning og mindre koncentration af våben og tropper ved at gøre disse mål til danske mål i internationale fora – også i NATO.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Forespørgsel nr. F 12 er stillet både til forsvarsministeren og mig. Jeg skal overlade det til forsvarsministeren at besvare forespørgslens konkrete emner vedrørende kommandostruktur og forstærkningsaftaler.

Jeg skal her begrænse mig til at fremhæve, at Danmark aktivt har placeret sig i udviklingen af det ny NATO. Det gælder ikke mindst NATO's beslutning om en udvidelse og NATO's samarbejde med landene i Central- og Østeuropa i øvrigt, herunder de baltiske lande.

Samarbejdet med landene i Central- og Østeuropa har mange perspektiver. Samarbejdet bidrager både til økonomisk og social udvikling og til politisk og militær stabilitet i regionen. Samarbejdet indeholder naturligt også militære aspekter, ikke mindst under Partnerskab for Fred-samarbejdet, alt i alt et samarbejde, der fremmer demokratiske styreform, demokratisk kontrol med de væbnede styrker, respekt for menneskerettighederne og fredelig bilæggelse af stridighederne. Det er centrale elementer, uundværlige for fred og sikkerhed i Danmark og i vore nabolande.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup): NATO har i de senere år undergået en betydelig transformationsproces med henblik på at tilpasse alliancen og dens virke til den nye sikkerhedspolitiske virkelighed. Denne proces er en fortløbende proces, og den har udvist en ganske betydelig dynamik.

PfP er blevet etableret og styrket. Der er skabt et solidt grundlag for NATO's samarbejde med Rusland med den grundlæggende akt, der bl.a. indeholder etablering af et fælles NATO-Rusland-råd. Udvidelsesprocessen er også et

element i den generelle åbning af NATO mod landene i øst.

NATO har intensiveret bestræbelserne på at imødegå spredningen af masseødelæggelsesvåben. Den europæiske sikkerheds- og forsvarsidentitet er blevet styrket inden for rammerne af NATO. Og sidst, men ikke mindst spiller NATO en konkret rolle i implementeringen af Daytonaftalen i Bosnien.

Et af de første elementer i tilpasningsprocessen var vedtagelsen af det nye strategiske koncept i 1991 og den dertil knyttede revision for at styrke strukturen og forstærke konceptet. Den tidligere forsvarsminister redegjorde for det i Det Udenrigspolitiske nævn forud for NATO's forsvarsministermøde den 12. og 13. december 1991. Jeg har selv siden i Nævnet redegjort for den konkrete udmøntning af konceptet.

Alliancens forstærkningskoncept er en konkret udmøntning af det strategiske koncepts vurdering af de mulige artikel 5-operationers karakter og omfang. Udgangspunktet er, at risikoen for et størstilet angreb på NATO-landenes territorium er forsvundet.

Konkret betød det, at det oprindelige princip om, at et fremskudt forsvar med meget betydelige stående styrker, som kunne indsættes med kort varsel og med forhåndsudpegede forstærkninger, skulle føres tilbage til forudbestemte lokaliteter, blev opgivet.

I henhold til det strategiske koncept ligger vægten i stedet i dag på krisestyring. NATO har på den baggrund foretaget omfattende reduktioner i alliancens samlede styrketal. Det militære personel er således siden 1989 blevet reduceret med ca. 1,3 millioner soldater. Det svarer til ca. 22 pct. Desuden er styrkernes beredskab blevet mere differentieret. Det betyder for de fleste styrker et lavere beredskab. Alliancen har dog stadig en styrkekategori, nemlig reaktionsstyrker, som kan indsættes med kort varsel.

Krisestyring forudses gennemført på baggrund af en fremskudt tilstedeværelse af nationale eller multinationale styrker. I en krisesituation vil disse forstærkes med dele af alliancens reaktionsstyrker. Herved tilvejebringes der multinationalitet i kriseområdet, hvorved alliancens solidaritet understreges.

Formålet er at etablere en modkoncentration, der politisk og militært gør det klart for en potentiel fjende, at NATO står sammen, og at aggression ikke kan betale sig. Til det formål er der behov for fleksible, mobile og multinationale styrker.